

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 grudnia 2019r.

Sąd Okręgowy w Suwałkach III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Danuta Poniatowska
Protokolant:	st. sekr. sądowy Marta Majewska-Wronowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 19 listopada 2019r. w Suwałkach

sprawy **M. K.**

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o ustalenie podlegania obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym

w związku z odwołaniem M. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

z dnia 2 kwietnia 2019 r. znak (...) - (...)

1. zmienia zaskarżoną decyzję i stwierdza, że M. K., jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą, podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu oraz dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu od 19 stycznia 2017r.;

2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. na rzecz M. K. 180 (sto osiemdziesiąt) złotych z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

UZASADNIENIE

Decyzją z 2.04.2019 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O., powołując się na przepisy art. 83 ust. 1 pkt 1 i art. 68 ust. 1 pkt 1a ustawy z dnia 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 1778 ze zm.), stwierdził, iż M. K., jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą, nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowemu i wypadkowemu oraz dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu od 19.01.2017 r.

W odwołaniu od tej decyzji M. K. domagała się jej zmiany i ustalenia, że jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu oraz dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu od 19.01.2017 r.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Podtrzymał podstawy skarżonej decyzji.

Sąd ustalił, co następuje:

Z zapisu w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej wynika, że M. K. 20.11.2014 r. rozpoczęła wykonywanie działalności gospodarczej pod nazwą Firma (...). Przeważający przedmiot działalności to pozostała sprzedaż detaliczna prowadzona poza siecią sklepową, straganami i targowiskami. Jako miejsce wykonywania działalności wskazano (...)

Już w lutym 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych przeprowadził kontrolę płatnika składek: Firma (...), w zakresie zgłaszania do ubezpieczeń społecznych. Kontrolą objęto okres od listopada 2014 r. do lutego 2015 r. Wyniki kontroli nie wykazały nieprawidłowości i w związku z tym odstąpiono od wydania decyzji.

Do końca roku 2016 r. M. K. świadczyła usługi w ramach prowadzonej działalności gospodarczej. Jej działalność polegała przede wszystkim na handlu asortymentem szkółkarskim, projektowaniem, zakładaniem i utrzymywaniem w należytych stanie terenów zielonych, a także na wykonywaniu usług sprzątaniami.

W grudniu 2014 r. M. K. zawarła dwie umowy na sprzątnięcie pomieszczeń z (...)z siedzibą w(...) i (...)z siedzibą w E., obie umowy na czas określony do końca 2016 r. Czynności sprzątnięcia wykonywała A. M. na podstawie umów cywilnoprawnych faktycznie tylko do końca 2015 r. M. K. wystawiała faktury za wykonaną pracę, a po przekazaniu należności przez zamawiającego rozliczała się z A. M..

W ramach swojej działalności, wiosną 2015 r. rozpoczęła prace związane z pielęgnacją, nawożeniem oraz nasadzeniem roślin w ramach umowy z Zakładem Usług (...). Natomiast od września 2015 r. świadczyła usługi związane z nasadzeniem i pielęgnacją roślin na rzecz Wspólnoty Mieszkaniowej ul. (...)w E.. Świadczyła także usługi nasadzenia i pielęgnacji terenów zielonych dla wspólnoty (...)w E. (faktury w aktach rentowych). Sprzedawała także sadzonki osobom fizycznym bez fakturowania. W okresie od września do końca grudnia 2016 r. korzystała z pomocy matki J. K., w ramach zawartej umowy zlecenia. W grudniu 2016 r. sezon na nasadzenia i pielęgnację terenów zielonych zakończył się.

M. K. rozlicza się z Urzędem Skarbowym w formie ryczałtu. Prowadzenie dokumentacji księgowej i rozliczeń finansowych zleciła S. M., która prowadzi biuro rachunkowe. Nie posiada wyodrębnionego własnego lokalu, ani innej nieruchomości do prowadzenia działalności. Zamieszkuje wspólnie z rodzicami i korzysta z pomieszczeń oraz gospodarstwa, które są ich własnością.

Zgodnie z zeznaniami o wysokości osiągniętego dochodu, M. K. w 2015 r. osiągnęła przychód w wysokości (...) złotych, w 2016 r. osiągnęła przychód w wysokości (...)złoty, natomiast w latach 2017 i 2018 nie osiągnęła żadnego przychodu stanowiącego podstawę opodatkowania z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej (kopie zeznań podatkowych k. 21-55 akt rentowych i 87-95 akt).

Z ustaleń organu rentowego wynika, że M. K. w 2015 r. była zdolna do prowadzenia działalności gospodarczej tylko przez jeden dzień, w 2016 r. przez 149 dni, w 2017 r. przez 13 dni, a w 2018 r. przez 64 dni. W tych okresach przebywała na zasiłku macierzyńskim od 18.03.2015 r. do 15.03.2016 r. i od 30.10.2017 r. do 28.10.2018 r. W dokumencie rozliczeniowym za grudzień 2014 r. zadeklarowała składki na ubezpieczenia społeczne od podstawy wymiaru 9.365 złotych.

W grudniu 2018 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych przeprowadził kontrolę działalności gospodarczej M. K. w zakresie zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych. Kontrolą objęto okres od marca 2015 r. do października 2018 r. W wyniku tej kontroli wydano zaskarżoną decyzję nr (...) z 2.04 2019 r., stwierdzającą, że M. K., jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą, nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowemu i wypadkowemu oraz dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu od 19.01.2017 r. tj. od dnia zakończenia okresu

przebywania na zasiłku opiekuńczym od 5.01.2017 r. do 18.01.2017 r. Nie zakwestionowano prowadzenia działalności gospodarczej we wcześniejszym okresie.

Poczynając od 23.01.2017 r. M. K. była niezdolna do pracy z powodu schorzenia kolana. W trakcie tego leczenia, w lutym 2017 r. okazało się, że jest w ciąży z drugim dzieckiem i musiała odstawić przyjmowane leki. Lekarz prowadzący wskazał, że ciąża jest zagrożona i konieczne było korzystanie ze zwolnień lekarskich do porodu 29.10.2017 r., z krótką przerwą od 25 do 28.03.2017 r. Jeszcze na początku 2017 r. M. K. zamierzała kontynuować działalność gospodarczą, poczynając od sezonu wiosennego 2017 r. W związku z tym zakupiła reklamę w (...) (faktura z 14.02.2017 r. k. 9) i dostęp do internetowych serwisów biznesowych (faktura z 17.01.2017 r. k.10).

Córka M. Z. urodziła się (...) z niedrożnością jelit i wymagała intensywnego leczenia i opieki matki. Przez długie okresy przebywała w szpitalu i była operowana (dokumentacja medyczna k.18-32 akt). W tym czasie, a także po pobytach w szpitalu, konieczna była osobista, intensywna opieka matki. Z. K. została zaliczona do osób niepełnosprawnych od urodzenia do 31.10.2010 r., przyczyna niepełnosprawności o8-T (orzeczenie k. 28 akt). Jej stan zdrowia wykluczał możliwość prowadzenia działalności gospodarczej przez M. K..

Zasiłek macierzyński w związku z urodzeniem córki Z. zakończył się 28.10.2018 r. i M. K. nadal opiekowała się dwojgiem dzieci. Zamierzała jednak wrócić do prowadzenia działalności gospodarczej z początkiem sezonu wiosennego 2019 r. Rozszerzyła też zakres prowadzonej działalności o sprzedaż internetową, co pozwalało jej pogodzić opiekę nad dziećmi z działalnością (zmiana w CEIDG k.16 akt). Na potrzeby prowadzonej działalności zakupiła sadzonki z Gospodarstwa (...) w J. - faktury z 26.03.2019 r., 14.05.2019 r., 17.05.2019 r. (k.11-15 akt). Sprzedawała też posiadane sadzonki (faktura z 12.03.2019 r. k.17 i 41 akt, z 15.05.2019 r. k. 44, z 16.05.2019 r. k.45, z 24.05.2019 r. k.47, z 29.05.2019 r. k.48). Rozpoczęła współpracę przy pielęgnacji i utrzymaniu nasadzeń z Zakładem Usług (...) (faktury z kwietnia 2019 r. k.42 i 43, z maja 2019 r. k.46 i 49). Sprzedawała sadzonki na bazarze (k. 50-52 zestawienia i opłaty targowe). W toku procesu przedstawiła kolejne faktury wystawione w związku z działalnością w okresie od czerwca do sierpnia 2019 r. (k. 61-72).

Wykonywanie usług oraz ich zakres potwierdził przesłuchany w charakterze świadka A. K. (k.124 odw.- 125). Wskazał on, że M. K. świadczyła usługi związane z pielęgnacją drzewek z nasadzeń kompensacyjnych pod liniami energetycznymi wysokiego napięcia w okolicach M., S. i w niewielkim zakresie E.. Praca jej polega na odnowieniu nasadzeń, palikowaniu, nawożeniu i podlewaniu drzewek. Na potrzeby tych nasadzeń kupował też od niej drzewka. Umowa była ustna, a rozliczenie następowało po wykonaniu usługi w zależności od wykonanej pracy. Nie można było wcześniej ustalić należności za usługi w umowie, gdyż zależało to od ilości włożonej pracy, która warunkowana była zwłaszcza warunkami atmosferycznymi (ilość opadów), czy też zdarzającymi się aktami wandalizmu (zniszczone drzewka należało zastąpić nowym nasadzeniem).

Na potrzeby wykonywanej działalności M. K. zakupiła w czerwcu 2015 r. samochód T. (...) (faktura k. 109, dowód rejestracyjny i dowód ubezpieczenia k. 110, 111). Usługi wykonywała sama. Sadzonki przechowywała w gospodarstwie rodziców. Jej małoletnimi dziećmi zajmowała się w tym czasie jej matka J. K..

Sąd zważył, co następuje:

Obowiązek ubezpieczenia społecznego osób prowadzących działalność gospodarczą wynika wprost z treści art. 6 ust. 1 pkt 5, art. 12 ust. 1 oraz art. 8 ust. 7 pkt 1 ustawy z dnia 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 1778 ze zm.). W myśl przywołanych przepisów obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu podlegają osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej prowadzą pozarolniczą działalność gospodarczą na podstawie przepisów o działalności gospodarczej lub innych przepisów szczególnych. Osoba prowadząca działalność gospodarczą, jako zobowiązana do opłacenia składek na własne ubezpieczenia społeczne, jest w rozumieniu ustawy płatnikiem składek (art. 4 ust. 2 pkt d). Ten zaś, obowiązany jest według zasad wynikających z przepisów ustawy obliczać, potrącać z dochodów ubezpieczonych, rozliczać oraz opłacać należne składki za każdy miesiąc kalendarzowy (art. 46 ust. 1).

Zgodnie zaś z art. 13 ust. 4 ustawy systemowej ubezpieczeniom społecznym osoby prowadzące pozarolniczą działalność podlegają od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności do dnia zaprzestania wykonywania tej działalności, z wyłączeniem okresu, na który wykonywanie działalności zostało zawieszona na podstawie ww. przepisów o swobodzie działalności gospodarczej.

Zdaniem Sądu, nie ma podstaw do przyjęcia, iż od 19.01.2017 r. odwołująca zaprzestała prowadzenia działalności gospodarczej i od tego momentu przestała podlegać ubezpieczeniom społecznym. Należy zwrócić uwagę, że wykluczenie jej z podlegania ubezpieczeniom społecznym nastąpiło poza sezonem prac wykonywanych zgodnie z zakresem jej działalności, a także w krótkiej przerwie pomiędzy orzeczoną niezdolnością do pracy. W okresach wcześniejszych, mimo długotrwałej niezdolności do pracy, M. K. uzyskiwała przychody z prowadzonej działalności. Sezon zimowy nie sprzyja aktywności zawodowej osób zajmujących się pielęgnacją zieleni i szkółkarstwem i jest naturalną przerwą w wykonywaniu usług. Nie może jednak przesądzać o zaprzestaniu prowadzenia tej działalności. Organ rentowy nie kwestionował tytułu podlegania ubezpieczeniom społecznym M. K. w okresie od jej rozpoczęcia 20.11.2014 r. do 18.01.2017 r. W ocenie Sądu, od 19.01.2017 r. nie nastąpiła żadna istotna zmiana w zakresie aktywności zawodowej odwołującej, która skutkowałaby wyłączeniem jej z ubezpieczeń społecznych.

Jak wynika z wyroku Sądu Najwyższego z 13.09.2016 r. sygn. I UK 455/15 zgodnie z art. 2 ustawy z dnia 2.07.2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 2168 ze zm.), za działalność gospodarczą należy rozumieć zarobkową działalność wytwórczą, budowlaną, handlową, usługową oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopalin ze złóż, a także działalność zawodową, wykonywaną w sposób zorganizowany i ciągły. Dla zakwalifikowania danej działalności jako działalności gospodarczej w rozumieniu tego przepisu istotne znaczenia ma zatem jej ciągłość i zarobkowy charakter. Jak trafnie ujął to Sąd Najwyższy w wyroku z 16.01.2014 r., I UK 235/13 ciągłość w działalności gospodarczej ma dwa aspekty. Pierwszy to powtarzalność czynności, pozwalająca na odróżnienie działalności gospodarczej od jednostkowej umowy o dzieło lub zlecenia albo umowy o świadczenie usługi, które same w sobie nie składają się jeszcze na działalność gospodarczą, zaś drugi aspekt, wynikający zresztą z pierwszego, to zamiar niekrótkiego prowadzenia działalności gospodarczej. Zgodzić się należy z przedstawionym w tym wyroku stanowiskiem, że stan ciąży sam w sobie nie wyklucza ciągłości podjętej działalności, natomiast braku podstawowej cechy ciągłości działalności gospodarczej można dopatrzeć się w przypadku, gdy od początku wysoce wątpliwe będzie rozpoczęcie i prowadzenie działalności, a tę wątpliwość można wywieść ze stanu zdrowia osoby zgłaszającej się do ubezpieczenia społecznego, a przede wszystkim jej świadomości co do niemożliwości prowadzenia działalności. To zaś należy do sfery faktów.

Należy też zwrócić uwagę, że prowadzenie działalności gospodarczej w trakcie przebywania na zasiłku macierzyńskim przez przedsiębiorcę, nie jest prawnie zakazane. Ubezpieczony z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej nie ma również obowiązku jej zawieszania na czas przebywania na zasiłku chorobowym i macierzyńskim. Natomiast doświadczenie życiowe, ale również zeznania odwołującej w tym zakresie potwierdzają, iż po urodzeniu dziecka(...) odwołująca nie podejmowała żadnych działań w ramach działalności gospodarczej. Była to jej autonomiczna decyzja, która wydaje się, że nie wymaga dodatkowego uzasadniania przez odwołującą, zwłaszcza w związku ze stanem zdrowia jej dziecka. Fakt, że po porodzie odwołująca skupiła się na opiece nad dzieckiem nie przekreśla możliwości podjęcia przez nią działań w ramach tej działalności gospodarczej, w późniejszym okresie. Efekt w postaci pozyskanych klientów i dochodów z tego tytułu wymagał reklamy i czasu. Przeszkodą do tego był stan zdrowia dziecka, wymagający jej osobistej intensywnej opieki. Nie bez znaczenia był też okres zimowy, stanowiący naturalną przerwę wynikającą z charakteru wykonywanych usług.

O zamiarach związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej i faktycznych działaniach, nie świadczą np. składki uiszczane przez przedsiębiorcę z tego tytułu. Sąd w niniejszej sprawie nie skupiał się na analizie jaką składkę odwołująca zadeklarowała i uiszczala, w zestawieniu z wysokością uzyskanych przez nią świadczeń z ubezpieczeń społecznych. Należy wskazać, iż od uchwały siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 21.04.2010 r. sygn. II UZP 1/10 nie ma w judykaturze wątpliwości interpretacyjnych na tle normy art. 18 ust. 8 ustawy. o systemie ubezpieczeń społecznych, co do tego, że wysokość składek nie jest związana z faktycznie osiągniętym

przychodem i jego wysokością, lecz jedynie z istnieniem tytułu ubezpieczenia i zadeklarowaną kwotą. W uzasadnieniu uchwały Sąd Najwyższy wyłożył, z czym należy zgodzić się w pełni, że po stronie płatnika-przedsiębiorcy istnieje uprawnienie do zadeklarowania dowolnej kwoty, w ustawowych granicach, jako podstawy wymiaru składek, jest to jego wyłączna decyzja i jakakolwiek ingerencja w tę sferę organu rentowego jest niedopuszczalna, niemożliwe jest także kwestionowanie zadeklarowanej podstawy z powołaniem się na art. 58 k.c. czy art. 5 k.c., ponieważ deklaracja podstawy wymiaru składek nie jest czynnością prawa cywilnego. Dodatkowo Sąd Najwyższy zauważył, że właściwością stosunków ubezpieczenia społecznego jest występowanie szczególnego rodzaju zależności polegającej na tym, że objęcie ochroną ubezpieczeniową wiąże się z powstaniem obowiązku opłacania składek. Zależność ta nie przybiera jednak w ubezpieczeniu społecznym znamion wzajemności (ekwiwalentności) w znaczeniu przyjętym w prawie cywilnym. Oba elementy stosunku ubezpieczenia (składka ubezpieczeniowa oraz ochrona ubezpieczeniowa) nie są równoważne (wymienialne), bowiem zasada ekwiwalentności świadczeń jest w tym stosunku modyfikowana przez zasadę solidarności społecznej. Stosunków ubezpieczenia społecznego nie da się zatem zakwalifikować do stosunków zobowiązaniowych, nie można tu mówić, tak jak w przypadku cywilnoprawnych zobowiązań wzajemnych, o ścisłej współzależności składki i świadczenia. Składka w ubezpieczeniach społecznych jest wprawdzie osobistym wkładem ubezpieczonego, ale z przeznaczeniem na tworzenie ogólnego funduszu ubezpieczeniowego, z którego prawo do świadczeń czerpią ci ubezpieczeni, którym ziści się określone ryzyko. Jeśli więc przepis prawa ubezpieczeń społecznych o charakterze *ius cogens* zezwala na zadeklarowanie podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe na poziomie do 250% przeciętnego wynagrodzenia w oderwaniu od pojęcia rzeczywistego przychodu, to zachowanie płatnika, realizującego swe uprawnienie w oparciu o taki bezwzględnie obowiązujący przepis prawa, nie może być podważane.

W niniejszej sprawie istotę stanowiło ustalenie, czy odwołująca nadal podlega ubezpieczeniom społecznym w ramach prowadzonej działalności gospodarczej od 19.01.2017 r. Podstawę stwierdzenia, że dany przedsiębiorca faktycznie prowadzi działalność gospodarczą stanowią działania przez niego podejmowane. Ustalenia Sądu w tym zakresie wskazują, że wykluczenie M. K. zaskarżoną decyzją z ubezpieczeń społecznych nastąpiło w trakcie krótkiej przerwy pomiędzy prawem do zasiłku opiekuńczego a niezdolnością do pracy (od 19.01.2017 r. do 23.01.2017 r.). Wcześniej organ rentowy po zakończeniu postępowania w sprawie ustalenia poprawności jej zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych z tytułu prowadzonej pozarolniczej działalności gospodarczej od 20.11.2014 r., ustalił, że zgłoszenie M. K. do ubezpieczeń społecznych z tytułu prowadzonej pozarolniczej działalności gospodarczej jest prawidłowe. Pozwalało to ubezpieczonej pozostawać w przekonaniu o prawidłowości jej działań. Jednocześnie, praktycznie nieprzerwana niemożność wykonywania pracy w okresie od 23.01.2017 r. z powodu niezdolności do pracy ubezpieczonej, następnie urodzenia dziecka i opieki nad nim, powoduje brak faktycznej możliwości prowadzenia działalności gospodarczej. Należy zauważyć, że charakter działalności gospodarczej wykonywanej przez M. K. cechuje sezonowość. Organ rentowy nie zakwestionował prowadzenia przez nią działalności gospodarczej w 2016 r. i wcześniej. W 2016 r. była ona zdolna do świadczenia pracy tylko przez 149 dni, jednak wypracowała dochód w wysokości prawie (...) tys. złotych zgłoszony do Urzędu Skarbowego. Sezon w 2016 r. zakończyła w grudniu. Styczeń nie jest miesiącem, w którym sprzedaje się sadzonki i pielęgnuje zieleń. Wykorzystała ten czas na leczenie schorzenia kolana, a następnie okazało się, że jest w ciąży. W 2017 r. praktycznie cały czas przebywała na zwolnieniu lekarskim. Krótkie przerwy wystąpiły od 19.01.2017 r. do 23.01.2017 r. i od 25.03.2017 r. do 28.03.2017 r. Od 30.10.2017 r. do 28.10.2018 r. pobierała zasiłek macierzyński i praktycznie nie miała żadnych możliwości prowadzenia działalności w związku z poważną chorobą dziecka. Koniec zasiłku macierzyńskiego zbiegł się praktycznie z zakończeniem sezonu na prace pielęgnacyjne i nasadzenia. Natomiast już na początku sezonu 2019 r. M. K. rozpoczęła prace związane ze swoją działalnością. Świadczy to, w ocenie Sądu, o ciągłości prowadzenia działalności gospodarczej.

W toku postępowania organ rentowy nie kwestionował zasadności objęcia odwołującej od 20.11.2014 r. do 18.01.2017 r. obowiązkowymi ubezpieczeniami społecznymi oraz dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej. Wykluczenie jej z ubezpieczeń społecznych w krótkiej przerwie pomiędzy zwolnieniami lekarskimi, po sezonie, jest nieuprawnione.

Dodatkowo problem, który pojawił się w rozpoznawanej sprawie, dotyczył tego, czy bezpośrednio po zakończeniu pobierania zasiłku macierzyńskiego odwołująca może zostać objęta obowiązkowymi ubezpieczeniami społecznymi z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej, jeżeli przed pobieraniem zasiłku chorobowego i macierzyńskiego podlegała ona obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym, a od następnego dnia po zakończeniu pobierania zasiłku macierzyńskiego była niezdolna do pracy.

Zagadnienie istnienia tytułu do podlegania ubezpieczeniom społecznym w trakcie pobierania zasiłku macierzyńskiego było omówione przez Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroków z 13 lutego 2018 r. (II UK 698/16) i z 17 kwietnia 2018 r. (I UK 73/17). Sąd Najwyższy wyjaśnił, że zgodnie z art. 3 pkt 1 Ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (zwanej dalej „ustawą zasiłkową”) tytuł ubezpieczenia chorobowego oznacza zatrudnienie lub inną działalność, których podjęcie rodzi obowiązek ubezpieczenia chorobowego lub uprawnienie do objęcia tym ubezpieczeniem na zasadach dobrowolności w rozumieniu przepisów ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Uprawnione jest zatem stwierdzenie, że o ubezpieczeniu chorobowym osoby prowadzącej działalność gospodarczą nie decyduje to, czy ponownie zgłosiła się do ubezpieczenia chorobowego po zasiłku macierzyńskim, lecz to, czy wcześniej zgłosiła się do tego ubezpieczenia chorobowego i spełniła warunki do uzyskania zasiłku chorobowego, a po nim do zasiłku macierzyńskiego, po którym mogła stać się niezdolna do pracy i korzystać z zasiłku chorobowego (wyrok Sądu Najwyższego z 13 lutego 2018 r., II UK 698/16). Zasiłek macierzyński nie powoduje ustania dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego na podstawie art. 14 ust. 2 pkt 3 ustawy systemowej, bo ustanie tytułu podlegania ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym oraz chorobowemu należy rozumieć jako zaprzestanie działalności gospodarczej (art. 3 pkt 1 Ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa oraz art. 6 ust. 1 pkt 5 i art. 13 pkt 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych). Zasiłek macierzyński (podobnie zasiłek chorobowy) nie jest przyczyną faktyczną ani prawną ustania tytułu ubezpieczenia, bo nie musi oznaczać zaprzestania działalności gospodarczej w rozumieniu art. 13 pkt 4 ustawy systemowej. Podobnie w sytuacji wydłużonego zasiłku macierzyńskiego, skoro obejmuje dodatkowy (nowy) urlop rodzicielski, czyli uzasadnioną przerwę w wykonywaniu pracy lub działalności. Szczególna regulacja dotycząca wydłużonych zasiłków macierzyńskich nie zmienia tytułu ubezpieczenia (pracy, działalności). Po zasiłku macierzyńskim (urlopie) ubezpieczona może więc wrócić do dotychczasowej (poprzedniej) pracy lub działalności. Zasiłek macierzyński nie oznacza więc ustania tytułu podlegania ubezpieczeniom społecznym. Ustanie dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego jest ściśle określone w art. 14 ustawy systemowej. Zależy od wniosku o wyłączenie z ubezpieczenia, nieopłacenia składki albo ustania tytułu podlegania ubezpieczeniom. O ustaniu dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego decyduje wola ubezpieczonego albo obiektywna sytuacja, składająca się na ustanie tytułu podlegania ubezpieczeniom, łączona z reguły z wyrejestrowaniem działalności z ewidencji. Sąd Najwyższy stwierdził, że nie powoduje natomiast ustania dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego fakt objęcia osoby prowadzącej pozarolniczą działalność gospodarczą ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi z tytułu pobierania zasiłku macierzyńskiego. Nowa regulacja – przyznająca ubezpieczenie emerytalne i rentowe w okresie zasiłku macierzyńskiego – nie może pogarszać sytuacji ubezpieczonych. Urodzenie dziecka w czasie ubezpieczenia chorobowego uprawnia do zasiłku macierzyńskiego (art. 29 Ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa). Może się zdarzyć, że w czasie wydłużonego zasiłku macierzyńskiego ubezpieczona ponownie stanie się niezdolna do pracy lub będzie w kolejnej ciąży. Niezasadny jest zatem kierunek wykładni stwierdzający ustanie dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego ze względu na „samodzielny” (inny) tytuł ubezpieczenia, łączony z prawem do zasiłku macierzyńskiego. Nadal należałoby wskazać przepis, który wyłączałby w takiej sytuacji (zasiłku macierzyńskiego) ubezpieczenie chorobowe albo powodował przerwę w tym ubezpieczeniu, zwłaszcza że nie doszło do zmiany art. 14 ustawy systemowej (wyrok Sądu Najwyższego z 17 kwietnia 2018 r., I UK 73/17).

Oba, wyżej wskazane, orzeczenia Sądu Najwyższego zostały wydane w sprawach o prawo do zasiłku chorobowego ubiegające się przez osoby, które przed pobieraniem zasiłku macierzyńskiego, podlegały dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej i po zakończeniu pobierania tego zasiłku stały się niezdolne do pracy. Orzeczenia te wywierają jednak istotny wpływ w rozpoznawanej

sprawie o podleganie ubezpieczeniom społecznym, ponieważ dopiero po skutecznym objęciu ubezpieczeniem możliwe jest ubieganie się o prawo do zasiłku z tego ubezpieczenia, w tym zasiłku chorobowego.

W świetle tak zaprezentowanego stanowiska Sądu Najwyższego okres podlegania M. K. ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z tytułu pobierania zasiłku chorobowego, a następnie macierzyńskiego, nie stanowił przerwy w podleganiu przez nią ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzonej pozarolniczej działalności gospodarczej. Odwołująca nie miała obowiązku wyrejestrowywania się z ubezpieczenia społecznego z tytułu pobierania zasiłku macierzyńskiego i ponownego zarejestrowania się do ubezpieczeń społecznych, jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą. Organ rentowy nie kwestionował prowadzenia przez odwołującą działalności gospodarczej przed okresem pobierania zasiłku chorobowego, to tym samym nieskuteczne jest kwestionowanie podlegania przez nią ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej, w okresie niezdolności do pracy istniejącej od 24.01.2017 r. W okresie zwolnienia lekarskiego z tytułu niezdolności do pracy odwołująca miała uzasadnioną podstawę do niewykonywania działalności gospodarczej. Ewentualne podjęcie przez nią działań związanych z działalnością gospodarczą mogłoby świadczyć bowiem o wykorzystywaniu zwolnienia lekarskiego niezgodnie z jego przeznaczeniem.

Nie budzi wątpliwości, że w 2017 r. i w 2018 r. odwołująca nie wykonywała czynności związanych z zarejestrowaną przez nią działalnością gospodarczą. Odwołująca była przecież niezdolna do pracy, a od 30.10.2017 r. do 28.10.2018 r. zgłosiła wniosek o wypłatę zasiłku macierzyńskiego. Trudno oczekiwać w okresie niezdolności do pracy wykonywania czynności związanych z działalnością gospodarczą. Z kolei żaden przepis ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych nie nakazuje, jako warunek podlegania ubezpieczeniom społecznym, prowadzenia działalności gospodarczej w okresie pobierania zasiłku macierzyńskiego. Sąd nie uznał również argumentu organu rentowego, iż działalność odwołującej nie była nastawiona na zysk. Immanentną cechą każdej działalności jest ryzyko związane z dochodowością. Nie można zgodzić się z organem rentowym, iż tylko dochodowa działalność potwierdza jej istnienie – prowadzenie. Poza tym początek każdej działalności zwykle bywa trudny, wymagający odpowiedniego nakładu pracy i reklamy.

Kolejnym aspektem, który organ rentowy podnosił w skarżonej decyzji dotyczył wysokości podstawy wymiaru składki, którą przyjęła odwołująca. Należy jednak wskazać, iż ustawodawca przyzwolił na sytuację, aby przy stosunkowo krótkim okresie podlegania ubezpieczeniu i opłaceniu wysokiej składki, ubezpieczony mógł uzyskać wysokie świadczenie z tytułu macierzyństwa czy też zasiłek chorobowy. Odwołująca przy prowadzeniu działalności gospodarczej skorzystała z możliwości zadeklarowania podstawy wymiaru składki na bardzo wysokim poziomie, co nie uszło uwadze Sądu, jednak nie doszło do złamania przez nią prawa i nie może przesądzać o prowadzeniu działalności.

Zdaniem Sądu nie można też zarzucić odwołującej naruszenia zasad współzycia społecznego (art. 58 § 2 k.c.). Korzystanie ze świadczeń z ubezpieczenia społecznego na skutek podlegania ubezpieczeniu społecznemu samo w sobie nie może być określone jako sprzeczne z prawem. Nie można skutecznie zarzucić odwołującej naruszenia zasad współzycia społecznego, gdyż podjęcie przez nią działalności gospodarczej wiązało się z jej faktycznym wykonywaniem. Późniejsze skorzystanie przez nią z ochrony gwarantowanej ubezpieczeniem społecznym stanowi legalny cel prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej. O obowiązku ubezpieczenia przesądzają przepisy prawa, a nie wola ubezpieczonego lub organu rentowego.

W związku z powyższym, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzeczono, jak w sentencji (pkt 1).

O kosztach zastępstwa procesowego (pkt 2 sentencji wyroku) orzeczono w myśl art. 98 § 1, 1¹ i 3 k.p.c. w zw. z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tj. Dz. U. z 2018 r. poz. 265 ze zm.).